

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΗ 14 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1978

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
173

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 821

*Περί αφαιρέσεων και μεταμοσχεύσεων βιολογικών ουσιών
άνθρωπινης προελεύσεως.*

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ψηφισάμενοι ομοφώνως μετά της Βουλής, απέφασισαμεν:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.

Άρθρον 1.

Αντικείμενον και έκτασις εφαρμογής.

1. Αί αφαιρέσεις κυττάρων, ιστών, οργάνων και λοιπών βιολογικών ουσιών ανθρώπινης προελεύσεως από άτομον (δότην) προς τὸν σκοπὸν ἐνοφθαλμισμού ἢ μεταμοσχεύσεως τούτων εἰς ἕτερον άτομον (λήπτην) χάριν θεραπείας τούτου ἢ πρὸς προαγωγὴν τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης διέπονται ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος νόμου.

Ὡς αφαιρέσεις νοοῦνται καὶ αἱ λήψεις βιολογικῶν ἐκκρίματων ἀνθρωπίνης προελεύσεως.

2. Διὰ Προεδρικῶν Διαταγμάτων ἐκδιδόμενων προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Κοιν. Ὑπηρεσιῶν μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Ἀνωτάτου Ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου (Α.Υ.Σ.) δύναται νὰ ἐξαίρεθω ὠρισμένα τῶν ὡς ἄνω βιολογικῶν ὑλικῶν τῆς εφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος, ὡς καὶ ὠρισμέναι ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἱατρικῶν πράξεων, ἐφ' ὅσον νεώτεροι ἀντιλήψεις καὶ ἐπιστημονικὰ δεδομένα ἤθελον ἐπιβάλλει τοῦτο.

3. Εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος δὲν συμπεριλαμβάνονται τὰ ἀφορῶντα: α) εἰς τὴν λήψιν αἵματος καὶ τὴν μετὰγίσιν αὐτοῦ, β) εἰς τὴν μεταμόσχευσιν ἐμβρύου, γ) εἰς τὴν ἀφαίρεσιν καὶ μεταμόσχευσιν ὀργάνων ἀναπαραγωγῆς, δ) εἰς τὴν χρησιμοποίησιν ὠαρίων καὶ σπέρματος καὶ ε) εἰς τὰς αὐτομεταμοσχεύσεις.

Άρθρον 2.

Χαριστική αἰτία.

1. Πᾶσα δόσις, ὡς καὶ πᾶσα προσφορά βιολογικῆς οὐσίας πρὸς σκοπὸν ἱατρικῆς διαγνώσεως ἢ θεραπείας ἑτέρου προσώπου ἢ πρὸς σκοπὸν ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης, ἐπιτρέπεται μόνον ἐφ' ὅσον γίνεται χαριστικῶς, ἀπαγορευομένης ἀπολύτως τῆς συνολογῆσεως ἢ τῆς λήψεως οἰουδήποτε ἀνταλλάγματος.

2. Ἡ διάταξις τῆς προηγουμένης παραγράφου ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τῶν βιολογικῶν οὐσιῶν λαμβανομένων ἐκ χωρῶν τῆς ἀλλοδαπῆς ἢ διδομένας εἰς χώρας τῆς ἀλλοδαπῆς.

Άρθρον 3.

Ἀνωνυμία δότου καὶ λήπτου.

1. Ἀπαγορεύεται ν' ἀποκαλύπτεται ἡ ταυτότης τοῦ δότου εἰς τὸν λήπτην, ὡς καὶ ἡ ταυτότης τοῦ λήπτου εἰς τὸν δότην, ἢ, ἐπὶ χρησιμοποίησιν πτωματικοῦ ὑλικοῦ, εἰς τὴν οἰογένειαν τοῦ δότου, ἐκτὸς ἂν ὑφίστανται μεταξύ δότου καὶ λήπτου συγγενικὸς δεσμὸς ἢ στεναὶ προσωπικαὶ σχέσεις.

2. Αἱ περὶ τοῦ ἱατρικοῦ ἀπορρήτου κείμεναι διατάξεις ἔχουν ἐφαρμογὴν καὶ εἰς περίπτωσιν διενεργείας πράξεων ἐκ τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ παρόντος.

Άρθρον 4.

Ἰδρύματα διὰ μεταμοσχεύσεις.

1. Αἱ αφαιρέσεις βιολογικῶν οὐσιῶν, οἱ ἐνοφθαλμισμοὶ καὶ αἱ μεταμοσχεύσεις γίνονται εἰς εἰδικὰ Νοσηλευτικὰ Ἰδρύματα συμφώνως πρὸς τὰ ἐν τῇ παραγράφῳ 2 καὶ 3 ὁριζόμενα.

2. Διὰ Προεδρικῶν Διαταγμάτων ἐκδιδόμενων προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Α.Υ.Σ., καθορίζονται αἱ προϋποθέσεις παροχῆς ἀδείας λειτουργίας τῶν μονάδων μεταμοσχεύσεων εἰς τὰ Ἰδρύματα τῆς προηγουμένης παραγράφου, ἢ εἰς χώρους, μηχανήματα καὶ ἐπιστημονικὸν προσωπικὸν συγκρότησις αὐτῶν καὶ πᾶσα συναφὴς λεπτομέρεια.

3. Αἱ ἀδείαι λειτουργίας εἰς τὰ εἰς τὴν παρ. 1 τοῦ παρόντος ἰδρύματα παρέχονται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Α.Υ.Σ.

4. Εἰδικῶς αἱ μεταμοσχεύσεις νεφρῶν, ἥπατος, παγκρέατος, πνεύμονος καὶ καρδίας, ἐπιτρέπονται μόνον ἐφ' ὅσον διενεργοῦνται ὑπὸ εἰδικῶν καὶ κεχωρισμένων «μονάδων μεταμοσχεύσεων» λειτουργουσῶν ἐντὸς νοσηλευτικῶν ἢ ἄλλων εἰδικῶν πρὸς τοῦτο ἱδρυμάτων Κρατικῶν ἢ Νομικῶν Προσώπων Δημόσιου Δικαίου ἢ Κοινοφελῶν Νομικῶν Προσώπων Ἰδιωτικοῦ Δικαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ ΕΚ ΖΩΝΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ.

Άρθρον 5.

Προϋποθέσεις.

1. Ἡ ἀφαίρεσις βιολογικῆς οὐσίας ἐκ ζῶντος ἀνθρώπου ἐπιτρέπεται ὑπὸ τὰς ἀκολουθοῦσας προϋποθέσεις:

α) Νὰ γίνεται πρὸς τὸν σκοπὸν ἱατρικῆς διαγνώσεως ἢ θεραπείας τοῦ αὐτοῦ ἢ ἑτέρου προσώπου.

β) Νὰ λαμβάνεται ἐκ προσωπικοῦ ἰκανοῦ πρὸς δικαιοπραξίαν.

γ) Νὰ γίνεται κατόπιν ἐγγράφου συγκαταθέσεως τοῦ δό-
του, τῆς ὑπογραφῆς τοῦ θεωρουμένης ὑπὸ τῆς οἰκείας Ἀστυ-
νομικῆς Ἀρχῆς ἢ διὰ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου ἢ διὰ
καταχωρήσεως δηλώσεως εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Νοσηλευτικοῦ
Ἰδρύματος ὅπου θὰ διενεργηθῇ ἡ ἀφαίρεσις.

Ἡ ἐγγραφοὺς συγκατάθεσις λαμβάνεται μετὰ προηγουμέ-
νην λεπτομερῆ κατατοπίσιν τοῦ δότου ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ, περὶ
τῶν δυνατῶν συνεπειῶν τῆς ἀφαίρεσεως καὶ εἰδικῶς περὶ τῶν
ιατρικῶν, κοινωνικῶν καὶ ψυχολογικῶν συνεπειῶν, ὡς ἐπίσης
καὶ περὶ τῆς σημασίας τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ ἀφαίρεσις διὰ τὸν
λήπτην.

Εἰς τὴν ἐγγραφὸν συγκατάθεσιν δέον ὅπως ἀναγράφεται καὶ
τὸ ὄνομα τοῦ κατατοπίσαντος ἱατροῦ. Εἰς τὸ ἐγγραφοὺς τοῦτο
δύναται ὁ δότης νὰ ὀρίξῃ καὶ τὸν λήπτην τοῦ μισγεύματος,
ὁπότε ἡ παραχώρησις εἰς αὐτὸν εἶναι ὑποχρεωτική, ἐκτός
ἐὰν ὑπάρχουν ἐπιστημονικαὶ ἀντενδείξεις.

δ) Νὰ προορίζεται δι' ἄτομον ἀνοσοβιολογικῶς συγγενὲς ἢ
ἄλλως νὰ προβλέπεται δι' ἐπιστημονικῶν βασίμων κριτηρίων
ἡ ἀποδοχὴ τῆς ἀφαιρουμένης βιολογικῆς οὐσίας ὑπὸ τοῦ σώ-
ματος τοῦ λήπτου.

ε) Νὰ μὴ παρουσιάζῃ αὕτη προφανῆ σοβαρὸν κίνδυνον διὰ
τὴν ζωὴν ἢ τὴν υἱείαν τοῦ δότου, πλὴν τοῦ συνισταμένου εἰς
τὴν ἀφαίρεσιν τῆς οὐσίας.

στ) Νὰ διενεργῇται ἐντὸς τῶν προβλεπομένων κατὰ τὸ ἄρ-
θρον 4 τοῦ παρόντος Ἰδρυμάτων καὶ κατόπιν ὅλων τῶν ὑπὸ
τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης ἐνδεξιμῶν καὶ ἐπιβαλλομένων
προκαταρκτικῶν ἐξετάσεων ἐπὶ τοῦ δότου καὶ τοῦ λήπτου.

2. Κατ' ἐξαιρέσιν ἐπιτρέπεται ἡ ἀφαίρεσις βιολογικῆς οὐ-
σίας ἐκ ζῶντος ἀνθρώπου, τηρουμένων ἐκάστοτε τῶν λοιπῶν
προϋποθέσεων τῶν προηγουμένων παραγράφων καὶ εἰς τὰς ἀπο-
λούτους περιπτώσεις:

α) Πρὸς τὸν σκοπὸν ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης, ὅταν ἡ ἀφαίρε-
σις ἔχῃ χαρακτῆρα ἀπλῆς σωματικῆς ἐλάττης, δὲν ἀντίκειται
εἰς τὰ χρηστὰ ἤδη καὶ δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ χρήσιμος ἡ ἐκ πτώ-
ματος λήψις τῆς πρὸς ἐρευναν βιολογικῆς οὐσίας.

β) Ἐκ προσώπου ἀνηλίκου μὲν ἀλλὰ συμπληρώσαντος τὸ
20ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας, κατόπιν συγκαταθέσεως καὶ τοῦ ἔχον-
τος τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, ἀλλὰ μόνον βιολο-
γικῆς οὐσίας ἐπιδεκτικῆς ἀναγεννήσεως καὶ ἀποκλειστικῶς
χάριν γονέως, τέκνου, ἀδελφοῦ ἢ συζύγου καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ἀφαί-
ρεσις δὲν παρουσιάζει κίνδυνον διὰ τὴν υἱείαν αὐτοῦ.

γ) Ἐκ προσώπου τελούντος ὑπὸ δικαστικὴν ἢ νόμιμον ἀπα-
γόρευσιν ἢ ὑπὸ δικαστικὴν ἀντίληψιν, πέραν τῶν κατὰ τὰ
ἄνωτέρω προϋποθέσεων, ἀπαιτεῖται ἀπόφασις τοῦ Μονομε-
λοῦς Πρωτοδικείου τῆς κατοικίας τοῦ κατὰ τὴν διαδικασίαν
τῆς ἐκουσίας δικαιοδοσίας.

δ) Βάσει προφορικῆς μόνον συγκαταθέσεως τοῦ δότου, θὰ
πρόκειται περὶ ἐλαφρᾶς περιπτώσεως ἀφαίρεσεως οὐσίας τα-
χέως ἀναγεννωμένης.

ε) Προκειμένου περὶ βιολογικῆς οὐσίας ἐπιδεκτικῆς ἀνα-
γεννήσεως καὶ ὅταν προορίζεται αὕτη διὰ πρόσωπον μὴ ἀνοσο-
βιολογικῶς συγγενὲς καὶ ὑφίστανται σοβαραὶ ἐλπίδες ἐπιτυ-
χίας τῆς μεταμοσχεύσεως, ὡς ἐπίσης καὶ προκειμένου περὶ οὐ-
σίας μὴ ἀναγεννωμένης ὅταν προορίζεται ἐπίσης διὰ πρόσωπον
μὴ ἀνοσοβιολογικῶς συγγενὲς ἀλλ' ὑφίστανται σοβαραὶ ἐλπίδες
ἐπιτυχίας τῆς μεταμοσχεύσεως, ἐπὶ πλεόν δὲ δικαιολογεῖται
ἀπὸ τὸ κίνητρον τοῦ δότου, τὸν συγγενικὸν δεσμόν αὐτοῦ μετὰ
τοῦ λήπτου καὶ τὰς ἱατρικὰς ἀπαιτήσεις τῆς περιπτώσεως.

στ) Ὅταν ἡ ἀφαίρεσις ἐμφανίζῃ μὲν προφανῆ σοβαρὸν κίν-
δυνον διὰ τὴν ζωὴν ἢ τὴν υἱείαν τοῦ δότου, δικαιολογεῖται ὅμως
εἰς τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν ἀπὸ τὰ κίνητρα τοῦ δότου,
τὸν συγγενικὸν δεσμόν αὐτοῦ μετὰ τοῦ λήπτου καὶ τὰς ἱατρι-
κὰς ἀπαιτήσεις τῆς περιπτώσεως.

3. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀμβλῶσις (τεχνητὴ ἐκτροπὴς) μέχρι
καὶ τῆς 20ῆς ἐβδομάδος, εἰς τὰς περιπτώσεις εἰς τὰς ὁποίας
ἤδη εἶναι διαπιστωθῇ διὰ τῶν συγχρόνων μέσων προγνωστικοῦ
ἐλέγχου (προγεννητικὴ διάγνωσις), σοβαραὶ ἀνωμαλῖαι τοῦ

ἐμβρύου, ἐπαγόμεναι τὴν γέννησιν παθολογικῶν νεογνῶν.
Ἐπίσης ἐπιτρέπεται αὕτη καὶ μέχρι τῆς 12ῆς ἐβδομάδος εἰς
περιπτώσεις κινδύνου τῆς ψυχικῆς υἱείας τῆς μητρός, διαπι-
στουμένου ὑπὸ ψυχιάτρου, ἐργαζομένου εἰς Νοσηλευτικὸν
Ἰδρυμα Δημοσίου Δικαίου. Αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐφαρμογῆς
τῶν ἀνωτέρω θὰ καθορισθοῦν δι' ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργοῦ
Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν.

* Ἀρθρον 6.

Δαπάναι ἀφαίρεσεως — Ἀπρόβλεπτος ἐλάττης τοῦ δότου.

1. Ὁ λήπτης βαρύνεται μὲ τὰς δαπάνας τῆς ἱατρικῆς ἐπεμ-
βάσεως ἀφαίρεσεως τῆς βιολογικῆς οὐσίας, ὡς ἐπίσης μὲ τὰ
ἐξόδα τῶν προηγουμένων ἱατρικῶν ἐξετάσεων καὶ μὲ τὰ ἀπω-
λεσθέντα ἡμερομίσθια καὶ τὰ ἐξόδα μετακινήσεως τοῦ δότου
ἢ τοῦ ἐξεταζομένου ἐνδεχομένου δότου.

Ἐφ' ὅσον ὁ λήπτης εἶναι ἠσφαλισμένος κατὰ τῆς ἀσθε-
νείας καὶ ἡ μεταμόσχευσις προβλέπεται ὡς ἐπιβεβλημένη थे-
ραπεία, αἱ ἀνωτέρω δαπάναι βαρύνουν τὸν οἰκείον ἀσφαλιστι-
κὸν ὀργανισμόν.

Ἡ διαδικασία ὡς καὶ τὸ ὕψος εἰσπράξεως ὑπὸ τοῦ λή-
πτου καὶ ἀποδόσεως εἰς τὸν δότην τοῦ ποσοῦ τῶν ἐν λόγῳ
δαπανῶν καθορίζεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Κε.ιν.
Ὑπηρεσιῶν κατὰ τρόπον διασφαλίζοντα ἀπολύτως τὸ κατὰ
τὸ ἄρθρον 3 τοῦ παρόντος ἀπόρρητον.

2. Εἰς τὴν περίπτωσιν ὁ δότης ἢ ὁ ἐνδεχόμενος δότης ὑπο-
στoύν μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν ἢ τὰς προκαταρκτικὰς ἐξετάσεις
ἀπρόβλεπτον σωματικὴν ἐλάττην, πλὴν τῆς τοιαύτης τῆς συνι-
σταμένης εἰς τὴν ἀφαίρεσιν οὐσίας, εἰς τὰς ἐξετάσεις ὡς καὶ
τὰς ἐκ τῶν προτέρων γνωστὰς συνεπειὰς αὐτῶν, δικαιοῦνται
ἀποζημιώσεως ἐκ τοῦ ἀσφαλιστικοῦ ὀργανισμοῦ εἰς τὸν εἶναι
ἠσφαλισμένος κατὰ τῆς ἀσθενείας καὶ ἐν περιπτώσει μὴ ἀσφα-
λισεῖς του, παρ' εἰδικῶν λογαριασμῶν συσταθησομένου παρὰ
τῷ Ὑπουργεῖῳ Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν διὰ Προεδρικοῦ Δια-
τάγματος ἐκδιδομένου προτάσει τῶν Ὑπουργῶν Οἰκονομικῶν
καὶ Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν ἐξ εἰδικῶς ἐγγραφομένης πιστώ-
σεως εἰς τὸν προϋπολογισμόν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνι-
κῶν Ὑπηρεσιῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ ΕΚ ΠΤΩΜΑΤΟΣ

* Ἀρθρον 7.

Σκοποὶ — Προϋποθέσεις.

1. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀφαίρεσις ἐκ πτώματος ἀνθρώπου παν-
τὲς ἱστοῦ ἢ ὀργάνου ἢ μέλους ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει καὶ ἡ χρη-
σιμοποίησις αὐτῶν ἀπαικτικῶς εἰς τὰς κάτωθι περιπτώ-
σεις:

α) Νὰ γίνεται πρὸς τὸν σκοπὸν διαγνώσεως ἢ θεραπείας
ἐτέρου πάσχοντος ἀτόμου ἥτοι διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ πά-
σης φύσεως πτωματικοῦ ὕλικου εἰς τὴν χειρουργικὴν τῶν με-
ταμοσχεύσεων καὶ β) νὰ γίνεται δι' ἐπιστημονικὴν ἐρευναν
καὶ ἐκπαίδευσιν.

Κατ' ἀμφοτέρω τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ἀπαιτεῖται νὰ
εὐδαιωθῇ προηγουμένως ὁ κλινικὸς θάνατος τοῦ δότου κατὰ
τὰ εἰς τὸ ἄρθρον 9 τοῦ παρόντος διαλαμβανόμενα.

2. Ἡ ἀφαίρεσις ὕλικου ἐκ πτώματος δὲν δύναται νὰ λάβῃ
χώραν ὅταν:

α) Ὑπάρχῃ δεδηλωμένη ἐν ζωῇ ἀντίθετος θέλησις τοῦ
ἀποβιώσαντος ἢ τεκμαίρεται ταιαύτη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν θρη-
σκευτικῶν ἢ φιλοσοφικῶν πεποιθήσεων αὐτοῦ. Ἐν ἀμφιβολίᾳ
περὶ τῆς βουλήσεως τοῦ ἀποβιώσαντος ἡ ἀφαίρεσις ἐπιτρέπε-
ται ὅταν ὑπάρχῃ συγκατάθεσις τῶν πλησιεστέρων συγγενῶν
ἥτοι κατὰ σειρὰν τῆς ἐξ ἀδιάθετου διαδοχῆς συζύγου καὶ ἐνη-
λίκων τέκνων ἢ γονέων καὶ ἀδελφῶν τοῦ ἀποβιώσαντος ἢ τῶν
κατὰ νόμον ἐχόντων τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἐξ αὐτῶν ἀνηλίκων.

β) Ὑπάρχει κίνδυνος νὰ παρακωλυθῇ ἡ ἐπιβαλλομένη ἐκτέλεσις Ἱατροδικαστικῆς πραγματογνωμοσύνης.

Ἄρθρον 8.

Ἐξαίρεσεις ἐφαρμογῆς νόμου.

Ἐπὶ παραγγελίας δικαστικῶν, εἰσαγγελικῶν, ἀνακριτικῶν ἢ ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν πρὸς διενέργειαν νεκροψίας—νεκροτομίας ἐπὶ πτώματος ἀτόμου τινὸς καὶ σύνταξιν ἐπιστήμου Ἱατροδικαστικῆς ἐκθέσεως δὲν ἔχουν ἐφαρμογὴν αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος.

Κατ' ἐξαίρεσιν, δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἀφαίρεσις πτωματικοῦ ὕλικου πρὸς θεραπευτικούς σκοποὺς ὑπὸ τὰς κάτωθι εἰδικωτέρας προϋποθέσεις :

α) Νὰ πρόκειται περὶ ἀφαίρεσεως νεφροῦ, ὀφθαλμοῦ, ἀκουστικῶν ὀσταρίων, ὕμένων καὶ δέρματος.

β) Νὰ ἔχῃ δοθῇ ἡ συγκατάθεσις τῆς οἰκείας Ἱατροδικαστικῆς ὑπηρεσίας ἢ τοῦ ἀσκούντος ἱατροδικαστικὰ καθήκοντα ἐντεταλμένου ἱατροῦ.

Ἄρθρον 9.

Κριτήρια θανάτου.

1. Ἀπαγορεύεται πᾶσα ἐπὶ τοῦ πτώματος ἐνέργεια πρὸς ἀφαίρεσιν βιολογικοῦ ὕλικου ἐφ' ὅσον προηγουμένως δὲν ἔχει διαπιστωθῇ ὅτι τὸ ἄτομον εἶναι νεκρὸν. Νεκρὸν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος θεωρεῖται τὸ ἄτομον ἐπὶ τοῦ ὁποίου διαπιστοῦται ὑπὸ ἱατρῶν κατὰ τὰ εἰς τὴν παρ. 2 καὶ διὰ καθιερωμένων καὶ ἀναμφισβήτητων ἐπιστημονικῶν μεθόδων, ἢ ὑπαρξίς σημείων δηλούντων τὴν ὀριστικὴν (μὴ ἀναστρέψιμον) κατάργησιν τῆς λειτουργίας τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἀνεξαρτήτως χρόνου ἐμφάνισώς καὶ πικραμονῆς αὐτῶν ἀπαιρητικῆς δὲ πάντων τῶν κατωτέρω :

α) Κατάργησις τῶν κινήσεων, αὐτοματίων καὶ προκλητῶν.

β) Κατάργησις τῶν ἀντανακλαστικῶν καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ κερατοειδοῦς.

γ) Μυδρίασις καὶ ἔλλειψις οἰασθήποτε ἀντιδράσεως τῆς κόρης εἰς ἰσχυρὰ φωτεινὰ ἐρεθίσματα.

δ) Ἡ μὴ ἐμφάνισις ἀναπνευστικῶν κινήσεων μετὰ πειραματικὴν διακοπὴν τῆς λειτουργίας τοῦ μηχανήματος ἀναζωογονήσεως, ἐφ' ὅσον τὸ ἄτομον εὐρίσκεται ἐν αὐτῷ, διὰ χρόνον ἱκανὸν νὰ προκαλέσῃ αὐτομάτως ἀναπνευστικὰς κινήσεις, ὡς ἐκ τῆς ἀθροίσεως διωξιδίου τοῦ ἀνθρακός.

ε) Ἡλεκτροεγκεφαλογραφικὴ σιγή.

Τεχνητὴ παράτασις τῶν λειτουργιῶν ὠρισμένων μεμονωμένων ὀργάνων ἢ συστημάτων δὲν δύναται νὰ θέσῃ ὑπὸ ἀμφισβήτησιν τὴν κατὰ τ' ἀνωτέρω πιστοποιήσιν τοῦ θανάτου καὶ δὲν ἀναστέλλει τὴν πρὸς ἀφαίρεσιν βιολογικοῦ ὕλικου ἐνέργειαν.

2. Ἡ διαπίστωσις τοῦ θανάτου κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον γίνεται ὑπὸ δύο ἱατρῶν ἀσκούντων ἐπὶ πενταετίαν τοῦλάχιστον τὴν Ἱατρικὴν ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἰς εἰδικότητα Νευρολογίας.

Οὐδεὶς τῶν πιστοποιούντων ἱατρῶν δύναται νὰ ἔχῃ σχέσιν πρὸς οἰανδήποτε ἐπιστημονικὴν ὁμάδα ἐνδιαφερομένην καὶ ἀσχολουμένην μὲ τὴν θεραπευτικὴν τῶν μεταμοσχεύσεων.

Ἄρθρον 10.

Τρόπος καὶ τόπος ἀφαίρεσεως πτωματικοῦ ὕλικου.

1. Διαπιστωθέντος τοῦ θανάτου ὡς εἰς τὸ ἄρθρον 9 ὀρίζεται, ἐνεργεῖται ἡ ἀφαίρεσις τοῦ πτωματικοῦ ὕλικου ὑπὸ α) χειρουργοῦ προσωπικοῦ περὶ τῆς περιπτώσεως (α) τῆς παρ. 1 τοῦ ἁρθρου 7 τοῦ παρόντος, β) ἐντεταλμένου ἢ εἰδικοῦ Ἱατροδικαστοῦ ἢ Παθολογοανατόμου προκειμένου περὶ τῆς περιπτώσεως (β) τῆς παρ. 1 τοῦ αὐτοῦ ἁρθρου.

2. Ἡ ἀφαίρεσις πραγματοποιεῖται ἐντὸς τῶν ὑπὸ τοῦ ἁρθρου 4 τοῦ παρόντος προβλεπομένων Ἱδρυμάτων. Κατ' ἐξαί-

ρεσιν, ἐπὶ διαύῳ ἡ αἰφνιδιαία θανάτου, ἐάν, λόγῳ ἀνάγκης ἀπαίτηται ἡ ἄμεσος λήψις πτωματικοῦ ὕλικου δύναται νὰ ληφθῇ τοῦτο καὶ εἰς τὸν τόπον τοῦ θανάτου ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις τῶν ἁρθρῶν 8 καὶ 9 καὶ ἐφ' ὅσον αἱ συνθήκαι εἶναι ἐπιστημονικῶς κατὰλληλοι πρὸς διασφάλισιν τῆς καλῆς, ὁἴεται τῶν κανόνων τῆς ἐπιστήμης, λήψεως καὶ συντηρήσεως τοῦ βιολογικοῦ ὕλικου πρὸς ἀποφυγὴν μολύνσεως τοῦ λήπτου.

Ἄρθρον 11.

Ὁφθαλμικαὶ καὶ λοιπαὶ εἰδικαὶ ἀφαίρεσεις.

Ἡ ἀφαίρεσις ὀφθαλμῶν, καθὼς καὶ βιολογικῶν οὐσιῶν, ἀναφερομένων εἰς χειρουργικὰς ἱατρικὰς εἰδικότητας, δύναται νὰ διενεργηθῇ καὶ ὑπὸ εἰδικῶν χειρουργῶν, τηρουμένων καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας ἀπασῶν τῶν σχετικῶν διατάξεων τῶν προηγουμένων ἁρθρῶν.

Ἄρθρον 12.

Δαπάναι ἀφαίρεσεως.

Ὁ λήπτης βαρύνεται μὲ τὰς δαπάνας ἀφαίρεσεως τοῦ βιολογικοῦ ὕλικου ἐκ τοῦ πτώματος. Ἐφ' ὅσον ὁ λήπτης εἶναι ἠγχαλισμένος κατὰ τῆς ἀθροίσεως καὶ ἡ μεταμόσχευσις προβλέπεται ὡς ἐπιβεβλημένη θεραπεία, αἱ δαπάναι βαρύνουν τὸν ἀσφαλιστικὸν ὀργανισμόν.

Ἄρθρον 13.

Δωρεὰ τοῦ σώματος μετὰ θάνατον.

1. Πᾶς ἱκανὸς πρὸς δικαιοπραξίαν ἐπιθυμῶν νὰ δωρήσῃ τὸ σῶμα του μετὰ θάνατον διὰ ἱατρικοὺς σκοποὺς, δύναται νὰ δηλώσῃ τὴν περὶ τούτου βούλησιν του ἐγγράφως.

Ὁ τύπος τοῦ ἐγγράφου διὰ τοῦ ὁποίου δηλοῦται ἡ βούλησις τοῦ δωρητοῦ καθορίζεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Κοιν. Ὑπηρεσιῶν.

2. Πᾶς ἐνήλικος Ἕλλητὴν ἢ ἀλλοδαπὸς κάτοικος Ἑλλάδος δικαιούται ν' ἀποτανθῇ εἰς τὴν ἀστυνομικὴν ἀρχὴν τῆς κατοικίας του καὶ νὰ ζητήσῃ ὅπως διὰ συμπτωστικῆς σφραγίδος ἀναγραφῇ ἐπὶ τῆς ἀστυνομικῆς ταυτότητός του ἡ βούλησις του νὰ δωρήσῃ μετὰ θάνατον τὸ σῶμα του δι' ἱατρικοὺς σκοποὺς, διὰ τῆς φράσεως «δωρητὴς τοῦ σώματος» καὶ τῆς ἡμερομηνίας.

Ἄρθρον 14.

Ἀποκατάστασις πτώματος.

1. Ὁ ἱατρὸς ὀφείλει κατὰ τὴν οἰανδήποτε ἐνέργειαν αὐτοῦ ἐπὶ πτώματος δι' ἐπιστημονικοὺς σκοποὺς ν' ἀκολουθῇ τὴν ὑπὸ τῆς Ἐπιστήμης ὀριζομένην τεχνικὴν, πρὸς ἀποφυγὴν οἰασθῆναι παραμορφώσεως τῶν ἐξωτερικῶν χαρακτηριστῶν τοῦ σκηνώματος.

2. Μετὰ τὸ πέραν οἰανδήποτε ἐκ τῶν εἰς τὸν παρόντα Νόμον προβλεπομένων ἐνεργειῶν, ὁ ἱατρὸς ὀφείλει ν' ἀποκαθιστᾷ τὰ ἐξωτερικὰ μορφολογικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ σκηνώματος πρὸ τῆς ἀποδόσεως τούτου εἰς τοὺς οἰκείους πρὸς ἐνταφισμόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΠΟΙΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.

Ἄρθρον 15.

Νομικὸς χαρακτὴρ τῶν ἀφαίρεσεων, ἐνοφθαλμισμῶν καὶ μεταμοσχεύσεων.

Τηρουμένων τῶν ὅρων τῶν ἁρθρῶν 5 καὶ 7 τοῦ παρόντος, αἱ ἀφαίρεσεις, ἐνοφθαλμισμοὶ καὶ μεταμοσχεύσεις κυττάρων, ἱστῶν, ὀργάνων καὶ λοιπῶν βιολογικῶν οὐσιῶν ἀνθρωπίνης προελεύσεως δὲν συνιστοῦν ἄδικον πρᾶξιν ἐπιβαλλομένην τῶν περὶ ἀμελείας διατάξεων τῶν ἁρθρῶν 28, 302 καὶ 314 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος, οὔτε προσβολὴν τῆς προσωπικότητος ἢ εὐδοκίαν τοῦ σώματος ἢ τῆς ὑγείας προσώπου κατὰ τὸ ἄρθρον 57 καὶ 929 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος.

Άρθρον 16.

1. Ο ένεργών επί πτώματος διά την λήψιν βιολογικού υλικού κατά παράθεσιν των διατάξεων του άρθρου 9 του παρόντος τιμωρείται διά φυλακίσεως τουλάχιστον ενός έτους και διά χρηματικής ποινής.

2. Έπιφυλασσομένης τής εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 308 έως 311 και 201 εν συνδυασμῷ πρὸς τὰ άρθρα 45 έως 47 του Ποινικού Κώδικος, εάν συντρέχουν οι ὅροι εφαρμογής αὐτῶν, τιμωροῦνται:

α) Διά φυλακίσεως μέχρις 1 έτους οι δίδοντες ἢ δημοσίᾳ προσφερόμενοι νὰ δώσουν και οι λαμβάνοντες ἢ δημοσίᾳ αἰτούντες νὰ λάβουν βιολογικὰς οὐσίας ἀνθρωπίνης προελεύσεως ἐκ ζώντος προσώπου ἐναντι οικονομικοῦ ἀνταλλάγματος. Ἄν ἡ ζήτησις ἢ ἀγορὰ ἐγένετο πρὸς περαιτέρω μεταπώλησιν, ἢ ἂν ἡ προσφορὰ ἢ ὁσὶς ἀφορᾷ βιολογικὴν οὐσίαν ἀγορασθεῖσαν, ἐπιβάλλεται φυλάκισις 3 μηνῶν ἕως 2 ἐτῶν και χρηματικὴ ποινή.

β) Διά φυλακίσεως μέχρις 1 έτους ἢ διά χρηματικῆς ποινῆς ὁ κατὰ παράθεσιν των διατάξεων του άρθρου 3 του παρόντος ἀποκαλύπτων τὴν ταυτότητα του δότου βιολογικῆς οὐσίας μίᾳς μεταμοσχεύσεως εἰς τὸν λήπτην αὐτῆς ἢ τὴν ταυτότητα του λήπτου εἰς τὸν δότην ἢ ἐπὶ βιολογικῆς οὐσίας ἐκ σώματος νεκροῦ, εἰς τὴν οἰκογένειαν του δότου.

γ) Διά φυλακίσεως 3 μηνῶν ἕως 2 ἐτῶν και διά χρηματικῆς ποινῆς ὁ ἐνεργῶν ἀφαίρεισιν βιολογικῆς οὐσίας ἐκ ζώντος προσώπου ἢ ἐνοφθαλμισμὸν ἢ μεταμόσχευσιν βιολογικῆς οὐσίας ἀνθρωπίνης προελεύσεως ἐντὸς ιδρύματος ἢ κλινικῆς ἢ ἐν ἐτέρῳ τόπῳ ἐκτὸς των ἐν άρθροις 4 και 10 ὀριζομένων ὡς και ὁ διοικητικὸς και ὁ ἐπιστημονικὸς διευθυντῆς αὐτῶν ὁ ἐπιτρέπων ἢ ἀνεχόμενος τὴν ἐν αὐτοῖς ἐνέργειαν των ἐπεμβάσεων τούτων.

δ) Διά φυλακίσεως 3 μηνῶν ἕως 2 ἐτῶν ὁ ἐκ προθέσεως χρησιμοποιοῦν βιολογικὴν οὐσίαν ληφθεῖσαν ἐκ ζώντος προσώπου διά σκοπὸν διάφορον ἐκείνου δι' ὃν ἐδόθη συγκατάθεσις του δότου, ἢ διά λήπτειν διάφορον ὁσάκις αὕτη προορίζεται διά γνωστὸν λήπτην. Ἡ ἐξ ἀμελείας τέλεσις τῆς πράξεως τιμωρεῖται διά χρηματικῆς ποινῆς.

ε) Διά φυλακίσεως μέχρις 1 έτους ὁσάκις εἰς περίπτωσιν τῆς ἐκ προθέσεως τελέσεως τῆς πράξεως του προηγουμένου ἐδαφίου ἢ οὐσία ἐλήφθη ἐκ νεκροῦ.

στ) Διά φυλακίσεως 3 μηνῶν ἕως 5 ἐτῶν ὁ ἐπιτυχάνων τὴν συγκατάθεσιν ζώντος δότου κατὰ τὸ άρθρον 5 τῆς παρ. 1 περίπτ. γ' του παρόντος διά σωματικῆς ἢ ψυχολογικῆς βίας.

ζ) Διά φυλακίσεως μέχρις 2 ἐτῶν ὁστις κατὰ τὴν κατὰ τὸ άρθρον 5 τῆς παρ. 1 περίπτ. γ' του παρόντος κατατόπισιν του δότου, ἀποκρύπτει ἢ σκοπείως ὑποτιμᾷ οὐσιωδῶς τὰς ἱατρικὰς συνεπείας τῆς ἀφαιρέσεως τῆς βιολογικῆς οὐσίας ἐκ του σώματός του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑΙ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.

Άρθρον 17.

Μεταβατικαὶ διατάξεις.

Μέχρις ἐκδόσεως των διὰ του παρόντος Νόμου προβλεπομένων Προεδρικῶν Διαταγμάτων και Ὑπουργικῶν ἀποφάσεων, ἐξακολουθοῦν ἰσχύοντα τὰ διὰ τῆς ἰσχύουσας Νομοθεσίας προβλεπόμενα.

Άρθρον 18.

Τελικὴ διατάξις.

Ἡ ἰσχὺς του παρόντος ἀρχεταὶ μετὰ δέμηνον ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως του εἰς τὴν Ἑφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς και παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διά τῆς Ἑφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως και ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος του Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Ὀκτωβρίου 1978

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΤΣΑΤΣΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΔΟΞΙΑΔΗΣ

Ἐθεωρήθη και ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Ὀκτωβρίου 1978

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ